

HE-59 ABATUT

Uns minuts després, un dels hidroavions que havia participat en l'atac sobre el port i l'*Stanwell* va ser abatut per la bateria antiaèria d'un tren a prop de Vinaròs. Després de l'aterratge d'emergència en un camp de tarongers, la tripulació formada per 4 alemanys i 1 portuguès van cremar l'avió i van intentar arribar a la costa per poder ser rescatats. Un soldat republicà els va capturar. Finalment, són enviats a l'ambaixada Russa de Barcelona. Els seus interrogatoris són gravats amb càmera oculta i utilitzats per la República per demostrar a la Societat de Nacions les ingerències italianes i alemanyes en el conflicte espanyol.

Els atacs als mercants anglesos van ser un dels elements que més tensions van generar dins el govern conservador britànic; tot i això, el primer ministre Chamberlain no va cedir mai i va mantenir la seva política d'apaivagament fins al final. La Guerra Civil va servir com a camp de proves per als nous avions i tècniques que, poc més tard, s'emprarien en la Segona Guerra Mundial.

THOR STAN PENESS WELL

Organització i coordinació:

Centre d'Imatges de Tarragona / L'Arxiu
Comissió de Programes de Memòria Democràtica
Ajuntament de Tarragona

Comissariat:

Òscar Martín Vielba
Meritxell Navarrete Gatell

Fotografies i Documentació:

Biblioteca Nacional de España (BNE)
Archivo General Militar de Ávila (AGMA)
Arxiu Nacional de Catalunya (ANC)
Archivo dell'Ufficio Storico dell'Aeronautica Militare (USAM)
Grimsby Archives Office

Disseny:

Centre d'Imatges de Tarragona / L'Arxiu
Departament d'Imatge Gràfica Corporativa i Autoedició

Col·laboració:

Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona / L'Arxiu
Fundació Privada Mútua Catalana
Patronat Municipal de Turisme

THORPENESS STANWELL

L'atac als mercants
anglesos al port de
Tarragona (1938)
durant la Guerra Civil

DL.: T 99-2023

L'Arxiu

CONTEXT HISTÒRIC

Europa es trobava, ja abans de la Guerra Civil, en una inestable i delicada situació política. El conflicte peninsular va captar l'interès i l'atenció mediàtica mundial, i es veia, a ulls internacionals, com la llavor d'un conflicte entre potències democràtiques, el comunisme de l'URSS i nous règims feixistes en ascens que podia esdevenir mundial en qualsevol moment. La manera com els països europeus més afectats pel conflicte van reaccionar ve determinada per la seva situació socioeconòmica, política i geoestratègica. El 25 de juliol de 1936, França, pressionada per Gran Bretanya, impulsa la creació del Comitè de No-Intervenció al qual s'adhereixen 27 països, tres dels quals eren Itàlia, Alemanya i l'URSS que, en funció de la seva ideologia, ajudaran a un dels dos bàndols. La República, però va ser qui en va sortir més perjudicada, ja que se li va impedir comprar armament per via legal i només podia comptar amb les inconstants armes que li arribaven de l'URSS o del mercat negre mentre que els feixistes disposaven de l'ajuda de l'aviació italiana i alemanya i armament de molta qualitat.

El desembre de 1937, amb les armes que van aconseguir fer arribar per la frontera francesa, la República començà l'ofensiva de Terol, ciutat que aconsegueixen conquerir a principis de gener, per després tornar-la a perdre a mans dels nacionalistes al febrer. Immediatament, el bàndol nacionalista inicià l'ofensiva d'Aragó amb l'objectiu d'arribar a la Mediterrània, fet que es consumà el 15 d'abril, dividint així en dues parts el territori republicà. És durant tot aquest període que els atacs aeris feixistes a mercants i ciutats del llevant aniran *in crescendo* per obligar la República a repartir els seus efectius aeris entre el front i la costa, així com per evitar l'arribada dels recursos necessaris per mantenir amb vida la República. És en aquest context en què tenen lloc els atacs a dos mercants anglesos al port de Tarragona.

L'ATAAC AL THORPENESS

Nom	SS <i>Thorpeness</i>
Origen	Immingham (Lincolnshire)
Any de construcció	1914
Càrrega	Carbó i un petit carregament de sucre de part de les Cooperatives Obreres angleses destinat als infants de la ciutat
Tripulació	34 homes, majoritàriament de Grimsby

El 20 de gener de 1938, a les 8:35 h del matí el vapor anglès *Thorpeness* és bombardejat al port de Tarragona mentre descarregava carbó. A conseqüència de l'atac, 7 mariners britànics i 3 estibadors espanyols moren. Va ser un dels atacs més mortífers contra vaixells que intentaven trencar el bloqueig feixista. Tot i això, els danys al vaixell no van ser massa importants. Els funerals per als 4 súbdits anglesos, els únics cossos que havien pogut ser recuperats, va tenir lloc dos dies després, el 22 de gener. Aquells dies hi havia una Delegació de Laboristes britànics de visita per l'Espanya republicana que van demanar d'assistir-hi. La República va aprofitar aquesta coincidència per dur a terme uns funerals amb gran pompa i honors, amb la presència de destacades personalitats polítiques i militars. L'objectiu era pressionar el govern anglès i l'opinió pública per incidir sobre la política de No-Intervenció que estava ofegant la República.

L'ATAAC A L'STANWELL

Nom	SS <i>Stanwell</i>
Origen	Newport (Monmouthshire)
Any de construcció	1914
Càrrega	Carbó
Tripulació	39 homes (Anglaterra) A Gibraltar s'hi afegeix el retirat capità danès Mr. Madsen com a observador del Comitè de la No-Intervenció

Poques setmanes després, la matinada del 15 de març, un nou atac aeri va tenir lloc sobre el districte del port. Aquest cop, el raid feixista es va saldar amb la mort de 2 mariners anglesos i 1 observador de la No-Intervenció que estaven dormint dins el buc *Stanwell*. L'*Stanwell* era un mercant anglès que portava un carregament de carbó que es va incendiar. Els danys al vaixell van ser molt greus, tot i això, i després d'aconseguir una nova tripulació (els supervivents estaven massa traumatitzats per navegar), va continuar el seu camí a Barcelona i Marsella.

